

Waarom niet? Over het meten van burgerschapscompetenties van leerlingen

Remmert Daas

Komende drie kwartier

- Hoe definiëren we burgerschapscompetenties?
- Waarom meten?
- Hoe meten?
- Welke sterke en zwakke kanten hebben verschillende instrumenten?

Aspecten van burgerschapscompetenties

- Dimensies kennis, houding, vaardigheden
- Niveaus mate van beheersing
- Maatschappelijke domeinen contexten en inhouden

Contexten en inhouden

- Democratisch handelen
- Maatschappelijk verantwoord handelen
- Omgaan met conflicten
- Omgaan met verschillen

- Politiek-juridische dimensie
- Sociaal-maatschappelijke dimensie
- Economische dimensie
- Vitaal burgerschap

Waarom burgerschapscompetenties meten bij leerlingen?

Bepalen

Voldoet school

Voldoen leerlingen

- Waar sta ik?
- Waar moet ik naartoe?

Summatief toetsen

Bevorderen

Schoolontwikkeling

Leerlingontwikkeling

- Waar sta ik?
- Waar moet ik naartoe?
- Hoe kom ik daar?

Formatief toetsen

Hoe burgerschapscompetenties meten bij leerlingen?

(meerkeuze)toets & vragenlijst

-

rubrics

Rubrics

Omgaan met Verschillen

	A	B	C	D
Kennis				
Houding				
Vaardigheid				

Je ziet verschillen tussen mensen, maar vindt dat wie anders is zich moet aanpassen.

Bijvoorbeeld:

- *Ik vind dat iedereen zich normaal moet gedragen.*
- *Ik vind dat mensen zich moeten aanpassen aan de meerderheid.*
- *Ik vind dat ik iedereen hetzelfde hoor te behandelen.*

Je gaat er van uit dat iedereen zich aan dezelfde regels en afspraken moet houden. Je vindt dat wanneer mensen verschillend zijn, iedereen evenveel waard is.

Bijvoorbeeld:

- *Ik vind dat mannen en vrouwen dezelfde kansen verdienen.*
- *Ik vind dat er ruimte moet zijn om jezelf te zijn als je je aan de regels houdt.*
- *Ik vind het normaal om andere godsdiensten, geslachten of seksuele geaardheden te respecteren.*

Je staat open voor verschillen en wilt daar ook rekening mee houden. Je vindt het belangrijk anderen het gevoel te geven dat ze zichzelf kunnen zijn waar jij bij bent.

Bijvoorbeeld:

- *Ik vind het belangrijk dat mijn gedrag niet beledigend is voor anderen.*
- *Ik sta open om over andere culturen of gebruiken te leren.*
- *Ik vind het zinvol om na te denken over mijn eigen vooroordelen.*

Je toont interesse in verschillen en vindt het belangrijk om een zorgvuldige houding te hebben over hoe je daarmee omgaat. Je bent bereid die houding uit te leggen en bij te stellen.

Bijvoorbeeld:

- *Ik probeer met mijn houding uit te dragen dat iedereen respect verdient ondanks verschillen.*
- *Ik vind het belangrijk dat discussies vanuit verschillende perspectieven bekeken worden.*
- *Ik wil anderen in mijn omgeving bewust maken van hoe zij met verschillen omgaan.*

Welk niveau past het beste bij jou?

Waarom?

Houding A B C D

Ik vind

.....

.....

.....

.....

Bijvoorbeeld.....

.....

.....

.....

Je ziet verschillen tussen mensen, maar vindt dat wie anders is zich moet aanpassen.

Bijvoorbeeld:

- Ik vind dat iedereen zich normaal moet gedragen.
- Ik vind dat mensen zich moeten aanpassen aan de meerderheid.
- Ik vind dat ik iedereen hetzelfde hoor te behandelen.

Je gaat er van uit dat iedereen zich aan dezelfde regels en afspraken moet houden. Je vindt dat wanneer mensen verschillend zijn, iedereen evenveel waard is.

Bijvoorbeeld:

- Ik vind dat mannen en vrouwen dezelfde kansen verdienen.
- Ik vind dat er ruimte moet zijn om jezelf te zijn als je je aan de regels houdt.
- Ik vind het normaal om andere godsdiensten, geslachten of seksuele geaardheden te respecteren.

Je staat open voor verschillen en wilt daar ook rekening mee houden. Je vindt het belangrijk anderen het gevoel te geven dat ze zichzelf kunnen zijn waar jij bij bent.

Bijvoorbeeld:

- Ik vind het belangrijk dat mijn gedrag niet beledigend is voor anderen.
- Ik sta open om over andere culturen of gebruiken te leren.
- Ik vind het zinvol om na te denken over mijn eigen vooroordelen.

Je toont interesse in verschillen en vindt het belangrijk om een zorgvuldige houding te hebben over hoe je daarmee omgaat. Je bent bereid die houding uit te leggen en bij te stellen.

Bijvoorbeeld:

- Ik probeer met mijn houding uit te dragen dat iedereen respect verdient ondanks verschillen.
- Ik vind het belangrijk dat discussies vanuit verschillende perspectieven bekeken worden.
- Ik wil anderen in mijn omgeving bewust maken van hoe zij met verschillen omgaan.

- B

Ik vind dat mensen hun grenzen moeten kennen en ook moeten leren om meningen van anderen te accepteren.

Bijvoorbeeld als iemand iets vindt waar jij het niet mee eens bent, toch respecteren en accepteren.

Relevant:

Toereikend:

Je ziet verschillen tussen mensen, maar vindt dat wie anders is zich moet aanpassen.

Bijvoorbeeld:

- Ik vind dat iedereen zich normaal moet gedragen.
- Ik vind dat mensen zich moeten aanpassen aan de meerderheid.
- Ik vind dat ik iedereen hetzelfde hoor te behandelen.

Je gaat er van uit dat iedereen zich aan dezelfde regels en afspraken moet houden. Je vindt dat wanneer mensen verschillend zijn, iedereen evenveel waard is.

Bijvoorbeeld:

- Ik vind dat mannen en vrouwen dezelfde kansen verdienen.
- Ik vind dat er ruimte moet zijn om jezelf te zijn als je je aan de regels houdt.
- Ik vind het normaal om andere godsdiensten, geslachten of seksuele geaardheden te respecteren.

Je staat open voor verschillen en wilt daar ook rekening mee houden. Je vindt het belangrijk anderen het gevoel te geven dat ze zichzelf kunnen zijn waar jij bij bent.

Bijvoorbeeld:

- Ik vind het belangrijk dat mijn gedrag niet beledigend is voor anderen.
- Ik sta open om over andere culturen of gebruiken te leren.
- Ik vind het zinvol om na te denken over mijn eigen vooroordelen.

Je toont interesse in verschillen en vindt het belangrijk om een zorgvuldige houding te hebben over hoe je daarmee omgaat. Je bent bereid die houding uit te leggen en bij te stellen.

Bijvoorbeeld:

- Ik probeer met mijn houding uit te dragen dat iedereen respect verdient ondanks verschillen.
- Ik vind het belangrijk dat discussies vanuit verschillende perspectieven bekeken worden.
- Ik wil anderen in mijn omgeving bewust maken van hoe zij met verschillen omgaan.

- B

Ik vind dat iedereen zichzelf mag zijn, zelfs als er regels zijn, maar ik vind ook dat je niet andere er mee lastig moet vallen als ze dat willen.

Bijvoorbeeld: ik vind het prima als iemand homoseksueel is, maar ik hoef/wil het niet zien.

Relevant:

Toereikend:

Reflectie bij maatschappelijke ladderspel

Kennis

Wat vond je van het verschil in aantal stappen tussen de verschillende rollen? Zie je die verschillen ook terug in Nederland? Zijn die verschillen groot?

Houding

Hoe vind je dat de overheid om hoort te gaan met mensen die bovenaan of onderaan de maatschappelijke ladder staan? Licht je antwoord toe.

De (hele) korte samenvatting:

Meerkeuze toetsen & vragenlijsten

Voordelen

Efficiënt

Vergelijkbaar

Eerlijk / betrouwbaar

Begrijpelijk

Aggregeerbaar

Nadelen

Weinig informatief

Beperkt leereffect

Context ontbreekt

Relevantie voor leerling

De (hele) korte samenvatting:

Rubrics

Voordelen

Ruimte voor eigen inbreng

Ruimte voor context

Input voor verder leren

Nadelen

Tijdsintensief

Subjectief

Complexe opdracht

Korte antwoorden

Overschatting

Conclusie & discussie

Waarom niet? Over het meten van burgerschapscompetenties van leerlingen

Kennis

Houding

Vaardigheden